

ОМЕЛЬЧУК С. О.,

студентка V курсу

*(Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого)***СИТНИК А. К.,**

студентка V курсу

*(Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого)***СОКОЛОВСЬКИЙ М. В.,**

доцент

*(Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого)*Стаття поширюється на умовах
ліцензії CC BY 4.0

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.4.1.35>**ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ ТЕРОРИСТИЧНИХ КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВOPOPУШЕНЬ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ**

Тероризм є одним із найнебезпечніших викликів сучасного світу, що посягає на основоположні права та свободи людини, підриває суспільний порядок та загрожує міжнародній безпеці. Він не лише впливає на окремі регіони, а й поширюється на цілі континенти, спричиняючи соціальну нестабільність. Злочинні угруповання використовують дедалі складніші методи, включаючи біологічний, кібернетичний та інформаційний тероризм, що значно ускладнює протидію їхній діяльності. Особливо гострою ця проблема стає для країн, які перебувають у процесі політичних трансформацій і міжнародної інтеграції, зокрема для України, яка сьогодні стикається як із внутрішніми, так і зовнішніми загрозами терористичного характеру, зокрема зважаючи на повномасштабне вторгнення держави агресора.

Спираючись на дослідження вітчизняних і зарубіжних учених у сфері тероризму та суміжних явищ, слід зазначити, що ця проблема залишається надзвичайно актуальною. Постійна еволюція терористичних загроз вимагає оновлення підходів до їхньої протидії. Для України це питання набуває особливого значення, адже ефективна боротьба з тероризмом потребує як внутрішніх реформ, так і впровадження найкращих міжнародних практик.

У межах наукового дослідження проаналізовано сучасні виклики, пов'язані з терористичною загрозою, яка в українських реаліях має гібридний характер і є інструментом воєнної агресії російської федерації. Особливу увагу приділено ключовим проблемам, що виникають під час розслідування терористичних злочинів в умовах гібридної агресії, зокрема труднощам у зборі доказів, необхідності забезпечення міжнародної співпраці та високої кваліфікації правоохоронців для протидії новітнім формам тероризму. Розглядаються методика подолання труднощів у виявленні та затриманні осіб, причетних до терористичних груп, що використовують новітні технології для організації своїх дій, а також важливість координації між національними та міжнародними органами.

Також, дослідження зосереджено на правових механізмах регулювання анти-терористичної діяльності, зокрема на удосконаленні національного законодавства для відповідності європейським та міжнародним стандартам у сфері боротьби з тероризмом. Аналізуються останні зміни в законодавстві України, які стосуються терористичних кримінальних правопорушень, а також, питання удосконалення процедур міжнародної співпраці у сфері правосуддя.

Окремо розглянуто практику застосування методів боротьби з тероризмом в європейських країнах, а також співпраця з міжнародними організаціями, такими як Європол, Інтерпол та ООН. Аналізується, як міжнародні структури координують зусилля для боротьби з тероризмом. Даний аналіз дозволяє окреслити можливості для України в інтеграції з міжнародними антитерористичними мережами та запозичення ефективних практик у боротьбі з тероризмом.

Ключові слова: *тероризм, національна безпека, європейська інтеграція, розслідування терористичних злочинів, міжнародна співпраця, антитерористична діяльність, міжнародний досвід боротьби з тероризмом.*

Omelchuk S. O., Sytnik A. K., Sokolovsky M. V. Peculiarities of investigation of terrorist criminal offenses in the context of European Integration of Ukraine

Terrorism is one of the most dangerous challenges of the modern world, encroaching on fundamental human rights and freedoms, undermining social order and threatening international security. It not only affects individual regions but also spreads across entire continents, causing social instability. Criminal groups are using increasingly sophisticated methods, including biological, cyber and information terrorism, which makes it much more difficult to counter their activities. This problem is becoming especially acute for countries undergoing political transformation and international integration, including Ukraine, which is currently facing both internal and external terrorist threats, particularly in view of the full-scale invasion of the aggressor state.

Building on the research of domestic and foreign scholars in the field of terrorism and related phenomena, it should be noted that this issue remains highly relevant. The constant evolution of terrorist threats necessitates the modernization of approaches to countering them. For Ukraine, this issue is of particular importance, as effective counterterrorism efforts require both internal reforms and the implementation of best international practices.

The study analyzes the current challenges posed by the terrorist threat, which in the Ukrainian context has a hybrid character and is an instrument of military aggression of the Russian Federation. Particular attention is paid to the key issues that arise during the investigation of terrorist crimes in the context of hybrid aggression, including difficulties in collecting evidence, the need to ensure international cooperation and high qualification of law enforcement officers to counter the latest forms of terrorism. The author examines the methods of overcoming difficulties in identifying and detaining persons involved in terrorist groups that use the latest technologies to organize their actions, as well as the importance of coordination between national and international bodies. The study also focuses on the legal mechanisms for regulating anti-terrorist activities, in particular, on improving national legislation to comply with European and international standards in the field of counterterrorism. The latest changes in Ukrainian legislation related to terrorist criminal offenses are analyzed, as well as the issues of improving procedures for international cooperation in the field of justice.

The practice of applying methods of combating terrorism in European countries, as well as cooperation with international organizations such as Europol, Interpol and the UN, are separately considered. The author analyzes how international

organizations coordinate efforts to combat terrorism. This analysis allows us to outline opportunities for Ukraine to integrate with international counterterrorism networks and adopt effective practices in the fight against terrorism.

Key words: *terrorism, national security, European integration, investigation of terrorist crimes, international cooperation, anti-terrorist activities, international experience in combating terrorism.*

Вступ. Розслідування терористичних кримінальних правопорушень в Україні набуває особливого значення в умовах європейської інтеграції, що вимагає адаптації національного законодавства та правоохоронної практики з міжнародними стандартами боротьби з тероризмом. З огляду на гібридну природу терористичних загроз, пов'язаних з агресією російської федерації, виникають нові виклики в сфері кримінального процесу, зокрема у збиранні доказів, виявленні фінансових і організаційних мереж терористичних груп та координації дій між національними правоохоронними органами і міжнародними структурами.

У процесі євроінтеграції одним із ключових завдань є вдосконалення механізмів розслідування терористичних злочинів та приведення національного законодавства у відповідність до правових норм ЄС, які регулюють протидію тероризму. Не менш важливим аспектом є активна та якісна співпраця з міжнародними організаціями, такими як Європол і Інтерпол. Водночас необхідно забезпечити баланс між ефективною боротьбою з тероризмом і захистом прав людини, що залишається складним завданням для української правоохоронної системи в умовах сучасних загроз. Саме тому, висвітлена проблематика є актуальною у світлі ефективної протидії тероризму та модернізації національного законодавства із врахуванням практичної складової, що забезпечить дієвий захист та протидію терористичним загрозам.

Постановка завдання. Мета статті полягає в аналізі сучасних викликів у протидії тероризму в Україні, зокрема в умовах гібридної агресії російської федерації, дослідженні проблем, що виникають під час розслідування терористичних злочинів, оцінці значення міжнародної співпраці та правових механізмів для удосконалення національного законодавства в контексті європейської інтеграції України.

Результати дослідження. В Україні проблема тероризму загострилася у 2014 році у зв'язку з військовою агресією російської федерації, що призвела до появи незаконних збройних формувань, зокрема на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей. Відтоді значна частина терористичних актів в Україні пов'язана із діяльністю проксі-угруповань, диверсійних груп та інших суб'єктів, що діють на користь держави-агресора. Водночас загальний рівень тероризму в Україні залишається нижчим, ніж у деяких європейських країнах, що свідчить про ефективну роботу правоохоронних органів [1, с. 6].

На тлі загальної тенденції до зниження терористичних загроз у Європі спостерігається неоднорідність у їхньому розподілі серед окремих країн. За останнє десятиліття рівень тероризму в Європі зменшився на 88% за кількістю смертельних випадків і на 63% за кількістю терористичних атак. Такі дані свідчать про загальне покращення безпекової ситуації, що зумовлено ефективними антитерористичними заходами, посиленням контролю за міграційними потоками та модернізацією методів розслідування терористичних злочинів. Водночас у ряді країн, зокрема в Німеччині та Бельгії, за останні десять років зафіксовано погіршення ситуації, що вказує на латентність терористичних загроз та можливість їх активізації у майбутньому [1, с. 34–37].

Одним із найбільш значущих викликів для Європи залишається діяльність міжнародних терористичних угруповань, таких як Ісламська Держава (ІД) та ХАМАС. Попри загальний спад активності ІД у Європі, у 2023 році в Бельгії стався напад, пов'язаний з цією організацією, що призвів до загибелі двох осіб. Крім того, після 7 жовтня 2023 року в Німеччині були розкриті терористичні змови, пов'язані з діяльністю ХАМАС. Зокрема, у грудні 2023 року були арештовані чотири особи за підозрою в підготовці атак на єврейські установи, що свідчить про ризик поширення радикальних рухів на території ЄС у зв'язку з ескалацією

конфлікту на Близькому Сході. Висока ймовірність подібних атак у майбутньому підкреслює необхідність удосконалення механізмів протидії тероризму, особливо в умовах посиленої геополітичної нестабільності [2].

Україна, будучи частиною європейського простору, також стикається із загрозою терористичних атак. Окрім того, що сучасний тероризм відзначається систематичним застосуванням жорстокого насильства, широким масштабом операцій та значним впливом на суспільство, ситуація ускладнюється повномасштабною війною з російською федерацією, яка використовує терористичні методи ведення війни, зокрема масові ракетні удари по цивільних об'єктах, критичній інфраструктурі та населенню. Терористичні атаки нерідко спрямовані на підлив державного суверенітету, що супроводжується навмисним психологічним тиском на населення з метою дестабілізації ситуації. Це вимагає від правоохоронних органів України не лише боротьби з традиційними проявами тероризму, а й розробки нових підходів до розслідування та запобігання злочинам такого характеру.

Труднощі у протидії тероризму зокрема пов'язані з етапом розслідування терористичних злочинів. Початковий етап такого розслідування передбачає проведення першочергових слідчих дій, які можуть здійснюватися як окремо, так і в рамках структурованої системи заходів або спеціальних тактичних операцій. Ці дії поєднують у собі організаційні, слідчі та оперативно-розшукові заходи, спрямовані на встановлення обставин злочину та осіб, причетних до його вчинення. Вибір конкретних методів розслідування значною мірою залежить від характеру кримінальної ситуації, що склалася внаслідок терористичного акту, та обсягу наявних доказів, які слугують підставою для відкриття кримінального провадження [3, с. 570].

Злочини що мають терористичне спрямування зазначені в розділі Кримінального кодексу України як «кримінальні правопорушення проти громадської безпеки», зокрема в ст.ст. 285-258-6 КК України. Законодавець підкреслює їхню високу суспільну небезпечність, оскільки ці діяння характеризуються умисним створенням загрози для життя і здоров'я значної кількості осіб, масовими людськими жертвами, знищенням або пошкодженням об'єктів критичної інфраструктури, руйнуванням матеріальних і духовних цінностей. Крім того, тероризм сприяє провокації конфліктів, посиленню соціальної, національної та релігійної напруженості, що, у свою чергу, загрожує державній безпеці [4].

Інтеграційні процеси відіграють важливу роль у зміцненні державної безпеки для України, створюючи додаткові можливості для запобігання та нейтралізації терористичних загроз. Розширення механізмів міжнародної співпраці, обміну інформацією та координації дій із європейськими безпековими структурами значно підвищує ефективність протидії тероризму. В умовах європейської інтеграції особливого значення набуває адаптація національної системи протидії тероризму до стандартів ЄС та НАТО. Конвенції та міжнародні договори сприяють активізації національних процесів для досягнення єдиного результату – протидії та попередження терористичної діяльності, встановлення відповідальності за порушення законодавства, запобігання утворенню нових терористичних організацій та припинення діяльності раніше створених.

Засоби розслідування кримінальних правопорушень, що належать до сфери протидії тероризму в ЄС, значно розширюють можливості взаємодії спецслужб, що, безумовно, прискорює процеси реагування та запобігання терористичним загрозам. Вимоги до визначення правопорушень і пов'язані санкції у цій сфері містить Директива ЄС 2017/541 Європейського Парламенту і Ради від 15 березня 2017 р. про боротьбу з тероризмом і заміну Рамкового Рішення Ради 2002/475/ЮВС, яка вносить зміни до Рішення Ради 2005/671/ЮВС. Основною метою цієї директиви є адаптація законодавства ЄС до сучасних викликів у сфері боротьби з тероризмом, враховуючи зростання терористичних загроз та міжнародний характер цього явища.

Важливим механізмом співпраці між європейськими державами є Додатковий Протокол до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму. Його мета – доповнити положення зазначеної Конвенції з метою посилення зусиль держав у запобіганні

тероризму. Це досягається як національними заходами, так і шляхом міжнародного співробітництва з урахуванням чинних багатосторонніх або двосторонніх договорів та угод між державами-учасниками.

Окрім того, на основі загальносвітової співпраці в боротьбі з тероризмом лежить низка міжнародних угод, прийнятих в рамках ООН. Це такі угоди як Конвенція про злочини та деякі інші акти, які здійснюються на борту повітряних суден 1963 р., Конвенція про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден 1970 р., Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації 1971 р., Міжнародна конвенція про боротьбу з захопленням заручників 1979 р., Конвенція про фізичний захист ядерного матеріалу 1980 р., Міжнародна Конвенція про боротьбу з фінансуванням тероризму 1999 р., Міжнародна Конвенція про боротьбу з актами ядерного тероризму 2005 р, та інші [5, с. 75].

Транснаціональний характер тероризму вимагає скоординованих зусиль на міжнародному рівні. Україна активно співпрацює з європейськими безпековими структурами, такими як Європол та Інтерпол, що сприяє обміну інформацією про потенційні загрози та розширенню можливостей розслідування терористичних злочинів. Одним із ключових викликів у цьому напрямку є необхідність підвищення ефективності координації між правоохоронними органами та зміцнення оперативних можливостей у сфері антитерористичної діяльності.

Варто звернути увагу, що Центр Європолу з боротьби з тероризмом (ЕСТС) відіграє ключову роль у підтримці держав-членів Європейського Союзу у їхній боротьбі з тероризмом. Центр був створений у 2016 році у відповідь на зростання терористичних загроз у Європі. Його головною метою є посилення співпраці та обміну інформацією між правоохоронними органами держав-членів ЄС, а також з третіми країнами та міжнародними організаціями. Центр функціонує як платформа для аналізу терористичних загроз, розробки стратегій протидії та координації операцій. ЕСТС складається з відділів, що займаються аналізом даних, протидією фінансуванню тероризму, боротьбою з радикалізацією та кібертероризмом. Він збирає, аналізує і поширює інформацію про загрози, підтримує розслідування та розробляє стратегії для держав ЄС. Подальший розвиток центру критично важливий для безпеки Європи [6].

Для ефективної боротьби з тероризмом на національному та міжнародному рівнях важливо враховувати позитивний досвід інших держав. Зокрема, Ізраїль є однією з країн, які мають одну з найрозвиненіших систем боротьби з тероризмом. Вона включає не лише державні силові структури, а й активну участь громадськості у запобіганні та розслідуванні терористичних загроз. Важливу роль у забезпеченні безпеки відіграють як правоохоронні органи, так і волонтери, приватні охоронні компанії та звичайні громадяни, які співпрацюють із державними службами. Для протидії численним загрозам в Ізраїлі діє розгалужена антитерористична система, що складається з Армії оборони Ізраїлю (ЦАХАЛ), поліції, підрозділів спеціального призначення, спецслужб та приватного сектору. Основними завданнями спецпідрозділів є виявлення та нейтралізація терористичних осередків, ліквідація або затримання лідерів радикальних угруповань, зокрема ХАМАС, “Ісламського джихаду” та палестинської міліції “Танзим” [7, с. 217–218].

Основою боротьби з тероризмом в Ізраїлі є ефективна розвідувальна система. Спецслужби постійно ведуть моніторинг діяльності терористичних угруповань та їх лідерів, а в разі отримання відповідного наказу – здійснюють їх затримання або ліквідацію. Проте головним завданням антитерористичних підрозділів часто є не фізична нейтралізація, а захоплення підозрюваних для отримання важливої інформації, яка дозволяє запобігти майбутнім терактам [7, с. 218].

Громадянське суспільство Ізраїлю також відіграє ключову роль у системі безпеки. Добровольці та місцеві громади співпрацюють із правоохоронними органами, беруть участь у патрулюванні вулиць та повідомляють про підозрілу діяльність. Це дозволяє значно зменшити ризики та підвищити ефективність боротьби з тероризмом. Застосування подібного досвіду може бути корисним для України, особливо в контексті інтеграції до європейської системи безпеки. Посилена взаємодія правоохоронних органів, спецслужб та громадянського

суспільства може значно підвищити ефективність запобігання та розслідування терористичних злочинів [7, с. 218].

Яскравим прикладом активної антитерористичної діяльності є США, де теракти 11 вересня 2001 року кардинально змінили ставлення до терористичної загрози та національної безпеки. Після терактів було прийнято низку законодавчих актів, таких як "Патріотичний акт", які розширили повноваження правоохоронних органів у сфері боротьби з тероризмом, та стали каталізатором для активізації антитерористичної діяльності США за кордоном. Це включало військові операції в Афганістані та Іраку, спрямовані на знищення терористичних організацій та режимів. Крім того, "Патріотичний акт" розширив можливості електронного спостереження за підозрюваними у тероризмі: збільшив перелік даних, які повинен надавати провайдер на запит правоохоронних органів, наділив юридичним імунітетом провайдерів та інші організації, що надають допомогу у розслідуванні, спростив процедуру застосування спеціальних пристроїв для негласного збору інформації у комп'ютерних мережах [8, с. 220–222].

Важливим елементом у протидії тероризму в США є Центральне розвідувальне управління, яке займається зовнішньою розвідкою терористичних загроз. При ЦРУ функціонує спеціальний підрозділ – Антитерористичний центр, який збирає інформацію про терористичні об'єднання в усьому світі. Спеціалісти цього підрозділу беруть участь у підготовці щорічних звітів про стан тероризму в світі [8, с. 225].

Окрім того, у США функціонує Національний контртерористичний центр (NCTC), який виконує широкий спектр завдань, спрямованих на захист національних інтересів як всередині країни, так і за її межами. NCTC організовує міжвідомчі зустрічі для координації безпекових структур, проводить аналітичну роботу для запобігання терактам і поширює інформацію про інноваційні методи боротьби з тероризмом. Також функціонує інформаційний центр вивчення тероризму імені Меіра Аміта, що аналізує діяльність терористичних угруповань і підтримку тероризму з боку держав, досліджуючи ефективні контртерористичні стратегії [9, с. 151].

Говорячи про досвід європейських країн, то слід відзначити Велику Британію, яка прагнучи посилити боротьбу з тероризмом, також ухвалила низку законів, що розширюють повноваження правоохоронних органів. Зокрема, Terrorism Act 2000 надав поліції право затримувати осіб, підозрюваних у терористичній діяльності, без пред'явлення обвинувачень на строк до 48 годин, що перевищує стандартні 24 години для інших злочинів [10]. Anti-terrorism, Crime and Security Act 2001 дозволяє примусове отримання відбитків пальців та інших біометричних даних для встановлення особи, а також розширює повноваження поліції Міністерства оборони та Британської транспортної поліції, дозволяючи їм діяти за межами своїх звичних юрисдикцій [11].

В Україні, з урахуванням міжнародного досвіду, запроваджено механізм формування переліку терористичних організацій. Відповідно до Наказу Центрального управління Служби безпеки України від 15.04.2024 № 165 «Про затвердження Порядку формування та ведення переліку терористичних організацій і груп», визначено процедуру ведення цього списку. Повноваження щодо його формування покладено на штаб Антитерористичного центру при СБУ. Впровадження такого механізму є важливим кроком у сфері протидії тероризму, оскільки сприяє оперативному реагуванню на загрози та ефективнішому їх аналізу, особливо в умовах воєнного стану [12].

Висновки. Розслідування терористичних кримінальних правопорушень в Україні відбувається в умовах гібридної війни та безперервних загроз з боку російської федерації. Водночас ефективність розслідування таких злочинів значною мірою залежить від адаптації українського законодавства до сучасних викликів, удосконалення методів слідства та впровадження найкращих європейських і світових практик боротьби з тероризмом.

Досвід інших країн, зокрема США, Великої Британії та Ізраїлю, демонструє, що боротьба з тероризмом вимагає комплексного підходу, який включає превентивні заходи, оперативну розвідку, міжнародну співпрацю та вдосконалення механізмів правового

регулювання. З огляду на це, Україна має зосередитися на кількох ключових напрямках. Перш за все, необхідно здійснити глибоку модернізацію національного антитерористичного законодавства, гармонізувавши його з правовими нормами ЄС та розширити повноваження правоохоронних органів щодо запобігання терористичним загрозам та протидії фінансуванню тероризму. В цьому контексті доцільно врахувати підходи, що використовувалися в США після ухвалення "Патріотичного акту", який посилив контроль за фінансовими потоками та попередженням терактів.

Крім того, надання Службі безпеки України ширших можливостей для превентивного виявлення осіб, пов'язаних із терористичною діяльністю, можливе через активне використання аналітичних платформ на базі штучного інтелекту та посилення заходів щодо ідентифікації радикалізованих осіб у кіберпросторі. Ще одним критично важливим напрямом є посилення міжнародного обміну інформацією та інтеграція до європейських антитерористичних структур. Лише системний підхід, поєднання силових, розвідувальних і превентивних заходів дозволить ефективно протидіяти тероризму та забезпечити стабільність і безпеку в Україні та Європі.

Список використаних джерел:

1. Global terrorism index 2024. Institute for Economics & Peace, 2024. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/1190764/mod_resource/content/1/GTI-2024-web-290224%20%281%29.pdf (дата звернення: 19.03.2025).
2. Jews in Germany face antisemitism surge since Oct. 7 attacks. URL: <https://www.dw.com/en/jews-in-germany-face-antisemitism-surge-since-oct-7-attacks/a-70403190> (дата звернення: 19.03.2025).
3. Перепечай Л. В. Проблеми протидії тероризму, що виникають під час розслідування. *Юність науки – 2020: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства*: зб. тез доп. X Міжнар. науково-практ. конф. студентів, аспірантів і молодих вчен., м. Чернігів, 23–24 квіт. 2020 р. Чернігів, 2020. С. 570–571.
4. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III : станом на 1 лют. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 19.03.2025).
5. Філонов О.В. Міжнародне співтовариство у боротьбі з тероризмом. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»* 2017. № 3 С. 74–78.
6. About Europol. URL: <https://www.europol.europa.eu/about-europol> (дата звернення: 19.03.2025).
7. Тимошенко В.І. Досвід протидії тероризму в Ізраїлі. *Злочинність і протидія їй в умовах війни: глобальний, регіональний та національний виміри* : зб. тез доп. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 12 квіт. 2023 р. Вінниця, 2023. С. 217–219.
8. Мокляк В.В. Сучасний досвід США у сфері запобігання тероризму. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2017. № 34. С. 219–229.
9. Бохенко, В. М. Удосконалення системи боротьби з тероризмом: досвід США. *Інформація і право*. 2021. №3 (38). С. 149–154.
10. Terrorism Act 2000. Legislation.gov.uk. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/11/contents> (дата звернення: 29.03.2025).
11. Anti-terrorism, Crime and Security Act 2001. Legislation.gov.uk. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2001/24/part/10> (дата звернення: 29.03.2025).
12. Про затвердження Порядку формування та ведення переліку терористичних організацій і груп : Наказ Служби безпеки України від 15.04.2024 № 165. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0630-24#Text> (дата звернення: 26.03.2025).

Дата першого надходження рукопису до видання: 18.07.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 22.08.2025

Дата публікації: 26.09.2025

